

HYVI
NVOINTI
ALU EYH
TI ÖV
ÄL **HYVIL** FÄ
RDS OMR
ÅDESBOL
AGET

Tiedote

Palvelualueiden tapaaminen

11.-12.9.2024, Tampere

Sisällysluettelo

Tiedote pelastuslaitosten henkilökunnalle	3
Palvelualueiden tapaaminen Pohjoismaiden suurimmassa sisämaakaupungissa	3
Puheenjohtaja Seppo Lokka: Pelastustoimi ei ole kriisissä. Valtiollistaminen ei ole ratkaisu mihinkään.	4
Sosiaali- ja terveysministeriön ajankohtaiskatsaus yhdyspinnan kysymyksiin.....	4
Yhteiskunnan turvallisuusstrategian suuntaviivat tulevaan	5
Ensihoidon palvelualue	6
Pelastustoiminnan palvelualue	6
Tukipalveluiden palvelualue.....	7
Turvallisuuspalveluiden palvelualue	8
Varautumisen ja väestönsuojelun palvelualue.....	9

Pelastuslaitosten Kumppanuusverkoston palvelualueiden tapaamiseen 11.9.-12.9.2024 Tampere-talolla osallistui yli 70 henkilöä Pelastuslaitosten Kumppanuusverkoston viideltä palvelualueelta.

Kuva: Esa Kokki

Tiedote pelastuslaitosten henkilökunnalle

Tämä tiedote syntyi tarpeesta koota ajankohtaista tietoa Kumppanuusverkoston palvelualueiden toiminnasta pelastuslaitosten henkilökunnalle. Tänä vuonna kaksi kertaa ilmestyvä Feeniks-utiskirje kokoaa kattavammin koko Pelastuslaitosten uutisia sekä suuntaa katsetta pidemmälle tulevaisuuteen. Tämä tiedote kokoaa erityisesti palvelualueiden tapaamisessa 11.-12.9.2024 Tampereella puhuttaneet aiheet jokaiselta viideltä palvelualueelta - Ensihoito, Pelastustoiminta, Tukipalvelut, Turvallisuuksipalvelut sekä Varautuminen ja väestönsuojelu. Palvelualueita tapaamisessa osallistujat saivat näkökulmia myös Sosiaali- ja terveysministeriön valmiusyksikön yhdyspinnan kysymyksiin sekä Turvallisuuskomitealta Yhteiskunnan turvallisuusstrategiasta, jossa kuvataan kokonaisturvallisuuden toimintamalli.

Tiedote saa kulu! Jaa työyhteisössä eteenpäin tai tulosta kahvihuoneeseen. Löydät tiedotteen myös pelastuslaitokset.fi -sivuilta.

Tuula Peltoniemi
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
tuula.peltoniemi@hyvil.fi

Palvelualueiden tapaaminen Pohjoismaiden suurimmassa sisämaakaupungissa 11. -12.9.2024

Pirkanmaan hyvinvointialueen yhteiskuntasuhdejohtaja **Jenni Ruokonen** avasi Pelastuslaitosten Kumppanuusverkoston Palvelualueiden tapaamisen 11.9.2024 Tampere-talolla. Hän kiitti siitä, että osallistujat olivat valinneet kohtaamispaikaksi Pohjoismaiden suurimman sisämaakaupungin ja muistutti osallistujien tekevän yhdessä maailmanlaajuisestikin arvioiden niin suurta palvelu-uudistusta, että yksikään muu valtio ei ole vastaavaa toteuttanut sosiaali-, terveys- ja pelastustoimissa.

”Olemme saaneet oppia uutta, on pitänyt oppia uutta ja jostain on pitänyt luopua”, totesi Ruokonen. Lähtökohtaisesti palvelujen piirissä olevat asiakkaat ovat tyytyväisiä saamaan palveluun. Pirkanmaalla NPS (Net Promoter Score, suositteluindeksi) on 80, vaikka julkisuudessa otsikot antavat ymmärtää toista. Jenni Ruokonen kannusti avaussanojensa lopuksi suuntaamaan katsetta tarpeeksi kauas tulevaisuuteen ja myötälämäään hyvinvointialueen arjessa. Ruokonen toivotti kaikille kiinnostavia ja yhteistyötä vahvistavia päiviä.

Puheenjohtaja Seppo Lokka: Pelastustoimi ei ole kriisissä. Valtiollistaminen ei ole ratkaisu mihinkään.

Pelastusjohtajien puheenjohtaja, pelastus- ja turvallisuuspalvelujen toimialajohtajana Etelä-Savon hyvinvointialueella työskentelevä **Seppo Lokka** kuvasi Pelastuslaitosten kumppanuusverkostoa kruununjalokiveksi, jota on yhdessä pelastusalan asiantuntijoiden kanssa huolella hiottu. Verkostolla on erityistä merkitystä ja arvoa yhteistyön alustana. Lokka nosti puheenvuorossaan esille useita ajankohtaisia pelastustoimen strategisia kysymyksiä.

Toimintavalmiuden vaatimukset tulisi pelastusjohtajien mielestä kirjata lakiin, jotta valmistelussa voidaan asianmukaisesti huomioida vaatimusten kustannusvaikutukset. Samalla tulisi tarkistaa vaatimusten kannustimien toimivuus. Ei voi olla niin, että onnistunut onnettomuuksien ehkäisy vähentää pelastustoimen rahoitusta.

Lokka korosti, että vaikka monet hyvinvointialueet ovat rahoituskriisissä, pelastustoimi ei ole kriisissä kaikkien palvelujen edelleen toimiessa. Lokka jakaa huolen työntekijöistä, sillä ei ole reilua heitä kohtaan, että mediasta kuuluu ainoastaan uutisia siitä, mikä on rikki tai mikä ei toimi.

Venäjän hyökkäyssota vaikuttaa pelastustoimea koskeviin vaatimuksiin. Perusrahoitus ei riitä vastaamaan turvallisuustilanteen muutokseen ja siksi rahoituspuhjaan on kyettävä vaikuttamaan.

Hyvil sai kiitosta puheenjohtajalta. Lokka korosti Kumppanuusverkoston mahdollistamaa yhteistyötä ja kollegiaalista tukea. Lisäksi pelastusjohtajilla on suora yhteys Hyvinvointialueiden johtajien muodostamaan H23-verkostoon.

Sosiaali- ja terveysministeriön ajankohtaiskatsaus yhdyspinnan kysymyksiin

Sosiaali- ja terveysministeriön valmiusyksikön ajankohtaiskatsauksen yhdyspinnan kysymyksiin esittivät lakimies **Salla Paavilainen** ja asiantuntija **Yrjö-Pekka Halme**.

Harjoittelun myötä ajankohtainen teema yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen välillä liittyy evakointeihin. Lisäksi esiteltiin valmiuskeskusten roolia varautumisessa. Yliopistollista sairaalaa ylläpitävien hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän tehtävä on sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueellaan ohjata valmisuunnittelua valtakunnallisten yhtenäisten periaatteiden mukaisesti. Ministeriön antamien säädösten soveltamisala on sosiaali- ja terveystoimi, mikä on hyvä huomata rooleja ja vastuita määritettäessä. Sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskuksen tehtävänä on yhteistyöalueellaan ohjata sote-huollon valmisuunnittelua yhteistyöalueellaan valtakunnallisten yhteisen periaatteiden mukaisesti. Kansallinen riskiarvo

tuo pohjan varautumiselle ja suunnittelu- ja valmistelutyön merkittävä elin on Poikkeusolojen sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunta (PONK). Luennoitsijat muistuttivat, että hyvä yhteistoiminta normaalioloissa edesauttaa poikkeusoloissa pärjäämistä.

Yhteiskunnan turvallisuusstrategian suuntaviivat tulevaan

Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa (YTS) kuvataan kokonaisturvallisuuden toimintamalli, kiteytti asiantuntija **Teemu Karhu** Turvallisuuskomiteasta. Malli muodostaa kehyksen yhdessä tekemiselle. Ennakointi kuuluu tärkeänä osana varautumistyöhön, jotta voidaan vastata tulevaisuuden turvallisuushaasteisiin ja ehkäistä niitä. Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa 2024 painotetaan toiminnan periaatteita, ei niinkään rakenteita tai toimijoita. Strategia on pyritty kirjoittamaan aikaa kestävään muotoon, korosti Teemu Karhu. Lukuisat käynnissä olevat uudistushankkeen vaikeuttivat kuitenkin erityisesti aluetason toimijoiden kuvaamista yksityiskohdallisella tasolla.

Osana Valtioneuvoston turvallisuusjohtamisen toimintamallin kehittämisen hanke-työtä (8.3.2024- 31.1.2025) hallitus arvioi kansallisen turvallisuuden valtioneuvosto- tason johtamisen nykytilan ja tekee sen jälkeen tarvittavat muutokset rakenteisiin, resursseihin ja hallintoon sekä poliittisen ohjauksen muotoihin. Hallituksen tavoitteena on lisäksi selvittää turvallisuuskomitean toimintakyvyn vahvistamista ja mahdollista siirtoa valtioneuvoston kansliaan.

Pelastuslaitosten Kumppanuus- verkoston palvelualueiden ta- paamisessa 11.9.2024 Tampere- talolla (vas.) Yrjö-Pekka Halme ja Saija Paavilainen Sosiaali- ja ter- veysministeriön valmiusyksiköstä sekä (oik.) Teemu Karhu Turval- lisuuskomiteasta.

Kuva: Tuula Peltoniemi

Ensihoidon palvelualue

Ensihoidon palvelualueen kokouksessa oli asialistalla laaja kattaus ensihoidon asioita varautumisesta omavalvontaan ja FirstFitistä Ensiturva-hankkeeseen. Yksi mielenkiintoinen esitys koski ensihoidon hygienian kehittämistä Keski-Suomen hyvinvointialueella. Keski-Suomessa lähdettiin kehittämään hygieniaan liittyviä asioita kartoittamalla ongelmatekijät ja heillä aloitti hygieniahoitajat vuonna 2022. Vielä tätä ennen opinnäytetyönä kehitettiin hygieniaohje, puhdistuskäytänteitä yhtenäistettiin, annettiin koulutusta ja perehdytystä asiaan sekä toteutettiin valvontaa.

Uudistuksen tavoitteena oli mm. tutkittuun tietoon perustuvat yhtenäiset, yksinkertaiset alueelliset ohjeet, laadukkaat ja tarkoituksenmukaiset välineet, henkilöstön osallistaminen ja koulutus, kustannustehokas toiminta sekä sairaspöissaolojen vähentäminen. Esityksen perusteella tavoitteisiin on hyvin päästy.

Ensihoidon palvelualue päätti perustaa työryhmän, jossa kehitetään hyvinvointialueiden ensihoidon hygienia-asioita Keski-Suomen hyvinvointialueen toimiessa työryhmän vetäjänä.

Kari Porthan, Ensihoidon palvelualueen sihteeri

Pelastustoiminnan palvelualue

Pelastustoiminnan palvelualue kokoontui Tampereelle monien ajankohtaisten asioiden äärelle. Erityisesti keskusteltiin toimintavalmiuden suunnitteluohjeen luonnos ja tähän liittyvä lausuntokierros. Palvelualueen sihteeri oli kerännyt kommentteja ja laatinut yhteisen lausuntopohjan kaikkien pelastuslaitosten hyödynnettäväksi. Asiasta kokouksessa oli alustamassa Tommi Luhtaniemi sisäministeriön pelastusosastolta.

Yhteistyöalueiden tilanne- ja johtokeskustoiminta on ollut yksi palvelualueen kärkihanke vuosina 2023–2024. Tämän osalta valmisteluvastuussa olleiden pelastuslaitosten edustajat pitivät lyhyet tilannekatsaukset valmistelun tilanteesta ja aikataulusta. Alueiden välillä on eroja niin resurssoinnin kuin suunnitellun aloitusajankohdan suhteen. Työ jatkuu syksyn aikana ja ensimmäiset keskkukset ovat aloittamassa 1.1.2025.

Pelastustoiminnan alatyöryhmistä ovat aktiivisena Ympäristövahinkojen torjunnan työryhmä, Pelastuslaitosten UPS yhteyshenkilöiden verkosto sekä Kansallisten erityisresurssien kehittämisen työryhmä. Kokouksessa saatiin työryhmien

tilannekatsaus ja tietoa tulevista suunnitelmista. Kansallisten erityisresurssien kehittämisen osalta työryhmän perustaminen on käynnistymässä pelastuspäällikkö Juuso Punnosen johdolla. Juuso lähestyy verkostoa jäsenten nimeämiseksi.

Arto Ahlroos, Pelastustoiminnan palvelualueen sihteeri

Tukipalveluiden palvelualue

Tukipalvelujen palvelualueen ohjelmassa Tampereella oli alustuksia tiedolla johtamisesta, organisaation työ- ja toimintakulttuurin kehittamisestä sekä hyvinvointialueiden ajankohtaista talousasioista. Tietojohtamisesta alustivat tietojohtaja Emil Ackerman ja analytikko Mika Mahosenaho.

Tietojohtaminen nähdään tärkeänä osana Pirkanmaan hyvinvointialueen onnistumisen edellytyksiä ja se on tärkeä osa strategisen kärkiteeman ”Yhdessä yhteen toimiva hyvinvointialue” toteuttamista. Tietojohtamisen tavoitteiksi Pirkanmaalla on määritelty, että data on laadukasta, luotettavaa ja vertailukelpoista; tieto on saatavilla nopeasti ja oikea-aikaisesti toiminnan eri tasoilla ja että tiedolla johtamista hyödynnetään systemaattisesti toiminnan johtamisessa, ohjauksessa ja kehittämisessä.

Pirkanmaan hyvinvointialueen tietojohtaminen toteutetaan hajautetulla, mutta keskitetysti koordinoitulla toimintamallilla, jossa kyvykkyyttä ja osaamista on sekä lähellä toimintoja että keskitetysti tietojohtamisen toimialueella. Hyvinvointialueen alkutilanteessa tiedolla johtamista on haastanut mm. se, että tieto sijaitsee useissa erillisissä järjestelmissä hajallaan.

Pelastuspalveluissa tiedolla johtamisen menetelmiä on hyödynnetty konkreettisesti mm. paloasemien sijoittumista suunniteltaessa. Tulevaisuuden tavoitteena ja keskeisenä kehittämiskohteenä nähdään pelastuspalveluiden toiminnan vaikuttavuuden arvioinnin kehittäminen. Myös kansallisesti toivotaan nykyistä kattavammin käyttöön olemassa olevaa toimintaympäristödataa (DVV, Väylävirasto, yms.) ja että pelastuslaitosten yhteisiin tarpeisiin tuotettaisiin korkealaatuisia tietotuotteita.

Pirkko Lindström, Tukipalveluiden palvelualueen sihteeri

Turvallisuuspalveluiden palvelualue

Turvallisuuspalveluissa keskusteltiin tekoälyn käyttökokemuksista ja hyödyntämismahdollisuuksista pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisyssä. Etelä-Karjalan pelastuslaitos on saanut Palosuojelurahaston erityisavustuksen tekoälyn hyödyntämisen selvittämiseen. Sovittiin, että palvelualue seuraa hankkeen etenemistä sekä muita mahdollisia aiheeseen liittyviä avauksia hyvinvointialueilla.

Kokouksessa keskusteltiin kokemuksista keväällä valmistuneen Onnettomuuksien ehkäisyn taksojen määrittäminen -oppaan käytöstä. Todettiin, että vielä kaivataan yhteistä linjausta palveluihin käytettävän työajan ja keskimääräisen matka-ajan laskemiseen. Sovittiin, että oppaan mukaiset uudet taksapäätökset jaetaan kaikille nähtäväksi palvelualueen teams-kanavalla.

Pelastuslain uudistamishanketta käytiin läpi onnettomuuksien ehkäisyn näkökulmasta. Todettiin, että on tarpeen tutustua vuoden 2021 esiselvityshankkeen kirjauksiin ja tarkistaa ovatko havainnot edelleen ajankohtaisia. Todettiin, että voimassa olevassa lakiversiossa on paljon kohtia, jotka vaativat tarkentamista tai uudistamista. Pidettiin todennäköisenä, että muutostarpeita on priorisoitava, kaikkia muutostarpeita ei ehditä toteuttaa annetussa aikataulussa.

Nuohousalan Keskusliiton Hannu Murtokare kävi keskustelemassa nuohousalan kehitysnäkymistä ja esitteli suunnitelmia nuohoojien pätevyysrekisteristä. Rekisterin tavoite olisi varmistaa nuohoojien osaamistaso, millä on vaikutusta palo- ja asumisturvallisuuteen.

Suomen palopäällystöliiton Juhan-Petteri Laakso kävi esittelemässä Rivitalojen yläpohjien palo-osastoinnin toimivuuden selvityshankkeen tilannekatsauksen. Tähän mennessä 15 pelastuslaitoksen alueella on tarkastettu 55 kohdetta. Tarkastuksissa on havaittu sekä huonoja että hyviä kohteita. Kohdekäynnit jatkuvat marraskuulle 2024, minkä jälkeen Laakso kirjoittaa yhteenvedon havainnoista.

Esa Kokki, Turvallisuuspalveluiden palvelualueen sihteeri

Varautumisen ja väestönsuojelun palvelualue

Pelastuslain uudistamisen toinen vaihe oli keskeinen aihe varautumisen ja väestönsuojelun palvelualueen kokouksessa. Kokouksessa keskusteltiin lain uusimistarpeesta varautumisen ja väestönsuojelun näkökulmista, painottaen erityisesti sisäministeriön, hyvinvointialueiden ja viranhaltijoiden roolia ja vastuuta. Keskustelu toi esille useita näkökulmia lain kehittämisen tarpeista ja sen soveltuvuudesta nykyisiin vaatimuksiin. Keskustelua alustivat SM:stä Ville Koitto, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelta Urho Karppinen sekä Kumppanuusverkoston/Hyvilin Vesa-Pekka Tervo. Arvokasta vuoropuhelua päästiin käymään samalla myös Turvallisuuskomitean ja STM:n edustajien kanssa.

Kokouksessa käsiteltiin myös evakuointeihin liittyvää roolitusta eri pelastuslaitosten välillä. Osallistujat totesivat, että suunnittelu on edennyt hyvin, mutta evakuointien yhteen sovittamisessa on edelleen kehitettävää. Yhteistyö eri viranomaisten välillä on tiivistä, ja tavoitteena on parantaa koordinaatiota ja toimintamalleja tulevaisuudessa.

Palvelualueella on tarkoitus kehittää asiantuntijaverkostoa ja yhteistyötä siten, että se tukee alueellista ja kansallista toimintaa varautumisen ja väestönsuojelun alalla. Tavoitteena on vahvistaa asiantuntijoiden välistä vuoropuhelua ja kehittää toimintamalleja, jotka tukevat sekä paikallista että valtakunnallista suunnittelua ja varautumista.

Vesa Halonen, Varautumisen ja väestönsuojelun palvelualueen puheenjohtaja